

Slovenski dom

Štev. 16

V Ljubljani, sobota 20. januarja 1940

Leto V

Boj za evropski petrolej

Vesti o odstopu sovjetske Galicije Nemčiji

Sovjeti naj bi Nemčiji odstopili poljsko petrolejsko ozemlje s čimer bi Nemčija dobila skupne meje z Romunijo

London, 20. jan. o. Poročajo, da so se začela pogajanja med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo v Lvovu. V Lvov je prišlo več nemških častnikov in civilnih uradnikov, ki se pogajajo s sovjetskimi oblastmi za prevzem vojnega materiala, ki je bil nakopičen v oktobru v okolici Lvova odkoder so se Nemci umaknili.

Drugi namen pogajanj pa je pripraviti vse potrebno za umik Sovjetov iz tistega dela poljske Galicije, ki meji na Madžarsko in na Romunijo in kjer so vsi važnejši petrolejski izviri. Če bi prišlo do tega, bi Nemčija dobila ne le petrolej, marveč tudi skupne meje z Romunijo ter podaljšanje meje z Madžarsko, kar bi bilo

izredno pomembno za njeno vojno prekrbo in za morebitno širjenje njene oblasti na evropski jugovzhod in na Črno morje.

London, 20. jan. o. Poročajo iz Bukarešte, da misli romunska vlada postaviti posebnega komisarja, ki bi vodil nadzorstvo nad izvozom petroleja. Angleški krogi menijo, da bi tako ravnanje lahko imelo neprijetno posledice, če bi bil postavljen na to mesto, človek, ki simpatizira z Nemčijo, in bi silil lastnike petrolejskih vrelcev, ki so v rokah Angležev, da morajo več petroleja pošiljati v Nemčijo. V tem primeru bi bila Anglija prisiljena, da poseže vmes. Po nepotrjenih vesteh pravijo,

da bo postavljen za komisarja človek, ki simpatizira z Nemci, dr. Cloudius, ki je te dni z Madžarsko sklenil trgovinsko pogodbo, zdaj pa se ho vrnil v Bukarešto, kjer bo nadaljeval pogajanja med Romunijo in Nemčijo za večji izvoz petroleja in žita.

Bukarešta, 20. jan. o. Vesti, ki so se razširile v tujini o novem sporazumu med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo, po katerem bi Nemčija dobila področje, ki leži na severu Romunije in Madžarske ter ob sedanji Slovaški, da bi imela kakor pred vstopom Sovjetske Rusije v poljsko vojno, skupno mejo z Romunijo, v Bukarešti odločno zanikajo. Obmejne straže niso opazile nobenega premikanja čet ob severni romunski meji.

Popolna finska zmaga pri Salli

Sov etske čete so skoraj povsod že potisnjene do meje

Helsinki, 20. jan. o. Dolga bitka pri Salli se je včeraj spremenila v popolni poraz sovjetske vojske, ki se je zadnje dni morala umakniti za dobrih 50 km in so jo Finci v neprestanih divjih bojih s sovjetskimi zadnjimi stražami na vseh delih potisnili do meje. S to finsko zmago je odstranjena nevarnost, da bi Sovjeti prišli do železniške proge, ki drži iz severne Finske čez Kemijarvi na Švedsko in predstavlja edino zvezo teh pokrajin s tujino, odkoder dobiva Finska pomoč. Uspeh finske vojske so tu omogočili zlasti smučarji, ki so uničili Sovjetom zveze z zaledjem.

Popolnoma je izpodletel tudi sovjetski napad na desno krilo Mannerheimove črte. Finci so tu ne le ustavili rdečo armado, marveč so povsod prešli celo v protinapad.

Na bojišču pri Salli so zdaj prvič nastopili tudi švedski prostovoljci-letalci, ki so z velikim uspehom bombardirali ter s strojnimi obselevali bežeče sovjetske tolpe.

Uradno poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi: Operacije na kopnem: Na Karelijski ožini se ni zgodilo nič novega. Sovražnik je nadaljeval z utrjevanjem. Na vzhodni meji severovzhodno od Ladoškega jezera so finske čete osvojile nekaj sovjetskih prednjih postojank. V boju, ki se je razvil ob osvajanju novih postojank, so finske čete uničile pet tankov in štiri strojnice. Nekaj sovražnih patrol je bilo uničenih. V področju Ilomante so finske čete uničile sovjetski oddelk, v katerem je bilo pet častnikov in 45 vojakov. Na področju Kutana je finska vojska uničila dva tanka. Na Laponskem ni bilo nobenih spopadov. Boji se nadaljujejo pri Majerkiaarviu.

Boji v zraku: Na južnem Finskem so sovražna letala bombardirala včeraj nekaj mest na področju arhipelaga Abo, okoli Hangoa in v dolini

Himene. Na severnem Finskem so sovjetski letalci bombardirali okolico Nautse Itajani. Na področju Karelijskega bojišča je sodelovalo pri letalskih napadih okoli 250 sovjetskih letal. Skupno se je udeleževalo zadnjih poletov nad Finskim 450 sovjetskih letal. Sovjetske bombe, ki so jih metali z letal, so zahtevale eno človeško žrtve, dočim je bilo 45

Sestanek v Benetkah po italijanski uradni razlagi

Med Italijo in Madžarsko ni vojaške zveze in tudi ni bilo govora o kakem prehodu vojske na Madžarsko

Rim, 20. jan. o. Diplomatski urednik italijanske uradne poročevalske agencije Stefani, piše v svojem dnevnem poročilu:

Blagodejni učinki italijansko-madžarskega posveta v Benetkah se vedno jasneje odražajo v zavesti narodov, ki jim je do nove ureditve odnošajev na Podonavju in na Balkanu. Zlobne govorice so trdile, da so bile v Benetkah sklenjene vojaške zveze in tudi skrivni sporazum za prehod vojske. Vse to je neutemeljeno. Govorili so celo o napadalnih načrtih proti tretjim državam. Tudi to je bilo samo zlobna domneva. Italija nima nobenih napadalnih načrtov, pač pa ima vso pravico, da

brani mir v Podonavskem in Balkanskem svetu, ker je tam neposredno prizadeta. Politika italijanskega mira nasprotuje sovjetskemu vseslovanstvu in hoče odstraniti ovire, ki preprečujejo pomirjenje in sodelovanje med balkanskimi državami.

Danes ni samo padla utvara, ki jo je ustvaril versajski mir, da Italija ne sme imeti nič pri organizaciji Balkana, marveč je Italija celo postala prva sila na Balkanu. Vsi narodi na tem polotoku priznavajo, da utegne Italija imeti odločujoč vpliv za novo plodno organizacijo odnošajev na Balkanu.

Nemški propagandni minister napoveduje poraz Anglije in Francije

Poznanj, 20. januarja o. Nemški propagandni minister Göttsels je imel snoči govor v palači velesojma. V veliki dvorani se je zbralo 15.000 Nemcev, ki so se iz baltičskih držav in Bolivije vrnili v Nemčijo. V govoru je Göttsels med drugim dejal: Vojna na Poljskem je veljala nemško pokrajino Poznanj mnogo žrtev. Iz njihove krvi bo zrastle novo narodno življenje. Tedaj bodo nemški kmetje stali tu na vzhodu na straži. Angleška bogatija, ni nikoli resno mislila na to, da bi resno prihitela na pomoč Poljski sezonski državi. Poljaki so v minulem letu imeli samo nalogo, da izzovejo Nemčijo. Sedanji vojni spopad je med zastarelim bogatstvom in novo Nemčijo, Anglija je uvidela, da ne more dolgo vzdržati, če se v srecu Evrope ustanovi država 80 milijonov, na zakonito notranjega reda in socialne pravice. Vojaško in politično je nesmisel boriti se proti Nemčiji, ki je vojaško in gospodarsko oborožena. London in Pariz imata namen zdrbiti Nemčijo in nemški narod izključiti iz vodstva evropske politike. V angleških in francoskih

listih so izšle trditve, da je treba po vojni Nemčiji vsiliti novo razkosanje. Svetovna javnost mora zavrniti trditve, ki pripisujejo Nemčiji krivdo za vojno. Vse listine dokazujejo nasprotno. Edino Anglija in Francija sta odgovorni za sedanje vojno.

Nemčija je bila napadena kot država dela, reda in socialnega mira. Z vojno hočejo preprečiti, da bi Nemčija prišla do svojih pravic. Nemčija je šele na začetku svojega dviga, medtem ko se Anglija in Francija približujeta koncu. Nemčijo so vražijo zato, ker se je bojuje. Nemčija iz leta 1940 se ne more primerjati z Nemčijo iz leta 1914. Nemška oborožitev in gospodarska sredstva ter prehrana so več kot zadostna, da se vojna zmagovito konča. Štiriletni gospodarski načrt je vnaprej onemogočil Angliji blokado. Vprašanje cene miru, o katerem listi zapadnih demokracij še vedno razpravljajo, je zavito v še večje fantazije kakor bo cena, ki jo bo Hitler postavil nekoč Londonu in Parizu. London in Pariz bosta pravčasno izvedela, kaj bo vodja Nemčije naredil. Veliki nemški narod mora zmagati v tej usodni uri.

Nov načelnik našega generalnega štaba

Belgrad, 19. jan. Z ukazom kr. namestništva je imenovan za načelnika našega generalnega štaba armadni general Peter Kosič, doslej poveljnik Belgrada.

Novi načelnik generalnega štaba je 18. jan. prevzel posle od armadnega generala Dušana Simovića, ki je z istim ukazom bil razrešen in postavljen na razpoložanje.

General Petar Kosič prihaja z mesta poveljnika mesta Belgrada. Na tem mestu je bil od 20. novembra 1937 do 18. januarja 1940.

Shodi in sestanki srbske opozicije

Belgrad, 20. jan. m. V Belgradu je včeraj zboroval izvršilni odbor demokratske stranke zaradi razprave o notranje političnih vprašanjih. Kakor smo že poročali poleg ostalih srbskih strank, vladnih in opozicijskih, je tudi demokratska stranka zagovarjala stališče, da je treba najprej izvesti preureditev države v celoti in ne samo za Hrvate in šele na to razpisati volitve. Včerajšnje zborovanje ožjega odbora demokratske stranke je bilo posvečeno vprašanju poslanskih volitev. Sprejeti so bili vsi potrebni sklepi glede postavljenja kandidatur in vodstva samega volilnega boja. Iz-

vršni odbor demokratske stranke bo svoje zborovanje nadaljeval tudi danes.

V Belgradu so včeraj zborovali tudi tako imenovani pristajši »demokratske levice«, ki jo vodijo bivši predsednik poslanske zbornice dr. Ribar, dr. Smiljanić in Čeda Plečević. Svoj čas je bil v tej skupini tudi Dragoljub Jovanović, znani barcelonski romar, ki je pa pred kratkim ustanovil svojo Zemljoradniško stranko, ki je čisto levičarsko usmerjena. Vsi govorniki so na tem zborovanju branili sporazum s Hrvati.

Drugi zborovanj na včerajšnji srbski praznik ni bilo.

Nekaj shodov je imel kmetijski minister dr. Branko Čubrilović v Vrbaski banovini.

Sovjetska Rusija je od začetka sedanje vojne v Evropi, kupila v Združenih državah 1.200.000 sodov bencina za svojo vojsko. Iz tega se zdi, da Sovjeti nimajo petroleja niti za svoje lastne potrebe, kaj šele, da bi ga prodajali komu drugemu.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Vesti 20. januarja

Francoski senat je snoči soglasno potrdil zakon, ki jemlje komunistom poslanske mandate in po katerem bodo komunistični poslanci prišli pred vojno sodišče zaradi veleizdaje.

Velike vaje za obrambo proti letalskim napadom so bile včeraj v Londonu. Naloga vaj je bila pokazati, ali je protiletalska obramba sposobna varovati mesto ob velikih napadih.

Na Karelijski ožini je bil ranjen v nogo sloviti finski tekač Taisto Maeki, imetnik petih svetovnih rekordov v teku na dolge proge.

Ameriški zunanji minister Hull je včeraj izjavil, da bo Amerika opustila letalsko zvezo z Evropo čez angleške otoke Bermude, če bodo angleške nadzorstvene oblasti na teh otokih še naprej zasegale pošto namenjeno Nemčiji. Zdi se pa, da so te grožnje bolj uradnega značaja.

Ameriški senator Vandenberg je poslal zunanjemu ministru vprašanje ali izpolnjuje Sovjetska Rusija obveznosti, katere je sprejela tedaj, ko jo je Amerika priznala. Če se ugotovi, da ni tako, zahteva senator, da mora Amerika takoj ustaviti diplomatske odnose z boljševiki.

Italija in Brazilija sta včeraj podpisali novo trgovinsko pogodbo, ki je važna zaradi tega, ker bo doslej Italija dobavljala Braziliji vse tiste industrijske izdelke, katere so tja pred vojno prodajali Nemci.

Holandska vlada še vedno vzdržuje prepoved o vojaških dopustih, kar priča, da se ji zdi položaj še vedno resen.

Novim angleškim ladjicam za uničevanje plavajočih min so dali ime »Destructor«.

Nemška vlada uradno zanika vesti, da bi bil vojvoda Maks Hohenberški, sin Franca Ferdinanda umrl v koncentracijskem taboru, da bi bili Nemci v Varšavi porušili zgodovinski grad Belvedere, kjer je stanoval maršal Pilsudski in da bi prelili zvonove iz kraljevega gradu Wawela v Krakovu.

Turčija je dobila nov zakon o gospodarski organizaciji države ob morebitni vojni.

Nemško posebno sodišče v Poznanju je obsodilo na smrt osem Poljakov, več drugih pa na dolgo ječo, ker so ob začetku vojne postrelili nekaj nemških letalcev, ki so se bili s padali spustili na poljsko ozemlje.

V Berlinu so obglavili nekega Kuckucka in Gabischa zaradi volunsva.

Francoski mornariški minister Campinchi je izjavil, da ima Francija zdaj v delu 126 vojnih ladij.

Sneg je spet zapadel preteklo noč v Rimu in po drugih italijanskih mestih.

Zaradi obsežnih obrambnih del bo od torka dalje vsem ladjam prepovedan dostop v angleško pristanišče Liverpool.

Japonski tisk je začel hudo napadati Sovjetsko Rusijo, češ da je zadnje čase zbrala v vzhodni Sibiriji 400.000 mož in hoče ogražati Japonce v Mandžuriji.

Finci so na bojišču v Kareliji ujeli tudi tri Kitajce. To so bili kitajski komunisti, ki so prišli obiskat Moskvo pa so jih s silo utaknili v rdečo vojsko in jih poslali osvobodjevat Fince.

Okrožne sodišče v Parizu je odredilo zaplenbo denarja raznih ruskih trgovskih družb v pariških bankah, kot odgovor, da so boljševiki v poljski Galiciji razstavlili francosko družbo, lastnico tamošnjih petrolejskih vrelcev.

Prvi predsednik poljske republike, sloviti klavirski mojster in skladatelj Paderewski, je te dni izjavil, da se ne bo več dotaknil klavirja, dokler ne bo Poljska spet svobodna.

Norveška vlada je snoči uradno sporočila parlamentu, da je zahtevala od nemške vlade posebno preiskavo glede terpediranja trah tujih ladij v norveških obalnih vodah. Nemška vlada je odgovorila, da se nobena nemška podmornica v tem času ni nahajala v norveških teritorialnih vodah.

Ameriška vladna pomorska komisija je dala dovoljenje za prodajo 6 ameriških tovornih ladij Angliji. Vsaka teh ladij ima po pet tisoč ton.

Štrašni zameti na Madžarskem

Budimpešta, 20. jan. m. Po vsej Madžarski že dva dni neprenehoma pada gost sneg. Ponekod divjajo tudi silni viharji s hitrostjo 80 km na uro. Po nekaterih krajih so snežni zameti dosegli višino treh do petih metrov. Zaradi velikih zametov so včeraj trije brzovalci na odprtih progah obšli v snegu in se ne morejo premakniti z mesta, kaj šele da bi se mogli preriti do bližnjih postaj. Tem brzovalkom so poslali na pomoč najmočnejše lokomotive, ki pa do zasneženih vlakov sploh niso mogle priti.

Zaradi snežnih zametov se je moral brzovalak Budimpešta-Trst ustaviti pri Fonoydu ob Blatnem jezeru. Ni mnogo upanja, da bi se proga lahko v kratkem očistila snega. Ravnanje madžarskih železnice sporoča, da je zaradi snega ustavljen promet na 30 progah.

Trbovlje

Volilni imeniki se ta mesec uradno pripravljajo. Vsi, ki so postali polnoletni ali se doselili zadnji dve leti v občino, naj se oglasijo v uradnih urah in se dajo vpisati.

Vode manjka najbolj po rudniških kolonijah in Poselju. Rudniški vodovodi so nekateri popolnoma odpovedali, in tudi občinski peša. V splošnem narašča raba vode, ker zaradi rudniških rovov in plavovja usihajo pitni studenci. Zelo nujno je, da rudnik in občina poskrbita za zajetje novih studencev, četudi iz večje daljave.

Brezbožniški načrti na zasedenem ozemlju

London, 20. januarja, o. Iz Moskve poročajo, da je brezbožniško propagandno društvo dobilo 3.000.000 rubljev za propagando na Poljskem. Brezbožniško društvo pa zahteva od vlade naslednje:

1. Da se zaprejo vse cerkve in cerkvene ustanove na Poljskem.
2. Da se prepove duhovnikom delovanje na verskem področju.
3. Vse cerkveno imetje naj se zapleni.
4. Ustanovijo naj se po vseh večjih mestih odseki za brezbožniško propagando.
5. V večjih krajih naj se začno izdajati brezbožniški časopisi.
6. Radijske postaje naj začno z načrtno brezbožniško propagando.

Načrt je naperjen zlasti proti pravoslavni cerkvi v Ukrajini.

Nov izum za boj proti letalom Granata - žično padalo

London, 20. jan. m. »Daily Mail« poroča, da sta si zaveznici Francija in Anglija zagotovili patent nekega ameriškega izumitelja, ki je konstruiral takoiimenovano »padalo — granat«. To je granata, ki ne eksplodira, temveč pretvarja padalo v mrežo jeklenih vrvi, ki predstavljajo za sovražna letala isto nevarnost kot balonske mreže. Iz Newyorka poročajo, da bosta zaveznici uporabili te granate, da preprečita sovražne letalske napade. Granate kalibra 18 cm izstrelje iz topa kakor navadne granate in so ves čas, dokler ne dosežejo določene višine, čisto enake navadnim granatam. Na določeni višini pa se takšna granata ustavi, začne padati ter se spreminjati v mrežo jeklenih vrvi, dolgih nad 100 metrov. Te mreže predstavljajo veliko nevarnost za letalske vetrnice in za letalska krila. Granate lete 8 km daleč.

Železniški promet med Nemčijo in zasedenimi poljskimi pokrajinami se počasi obnavlja kakor poročajo Nemci.

Švedski socialni demokrati so imeli velik shod v Stockholmu. Bivši zunanji minister Sandler je dejal, da je sovjetska vlada dozdaj šestkrat uradno izjavila, da se ne vojuje s Finsko. Zaradi tega je ta vojna najnesramnejša vojna v zgodovini.

Seja celjskega mestnega sveta

Celje, 19. januarja.

Danes ob pol 7 zvečer je bila v mestni posvetovalnici pod predsedstvom župana gosp. Vorkiča Alostija plenarna seja celjskega mestnega sveta. Predsednik je poročal, da so bili vsi sklepi zadnje seje izvršeni. Mestni svet je sprejel letno poročilo mestnega fizikata, nakar je podal obračunski zaključek mestne občine in njenih podjetij ter ustanov za leto 1938-39 finančni referent g. Černelč Oskar.

Skupni dohodki mestne občine v preteklem letu znašajo 18.490.807,29 din, skupni izdatki pa 18.678.963,61 din. Nato je podal skupen pregled aktiv in pasiv mestnih podjetij in skladov. Aktivna znašajo 45.466.251,59 din, pasiva 17.572.879,39 din. Tako znaša čisto premoženje mestne občine 27 milij. 893.372,20 din. Mestni svet je soglasno sprejel.

Sledila so poročila posameznih odborov.

Poročilo finančnega odbora

je podal finančni referent gosp. ravnatelj Černelč Oskar. Po sklepu mestnega sveta se odda odvajanje enega iz ulic Strenčanu Francu ml. in Glinšču Petru in sicer za urno mezdo 14 din. Staudenkerju Francu in Juliju se prodaja parcela v Medlogu. Mestni svet je odklonil prošnji kina »Union« in »Metropole« za ukinitev uvoznine za filme. Za obvezno telesno vzgojo se bo nabavilo 20 hlač, dve žogi medicinski in 1 ročna žoga. S savinjsko podružnico SPD v Celju se podaljša najemnineka pogodba za Celjsko kočo. Nato je mestni svet odobril znesek podpor-nagrad bikorejcem. Odobren je bil znesek 1000 din kot podpora najprejnim kmetovalcem za škropljenje sadnega drevja. Društvo »Rejec malih živali« dobi izredno podporo 500 din. Za nabavo sadnih dreves je bila odobrena podpora Tomanu Antonu in sicer 280 din. Odobrenih je bilo tudi več podpor za nabavo plemenitih bikcev in merjascev.

Za občinska podjetja

je poročal referent g. Gologranc Konrad. Električarja zapadnega dela Zavodne in Čreta je potrebna in se zato ugodni prošnji 13 posetnikom, ki so se zavezali vzeti za 81 svetilko. Stroške 4935 din je mestni svet odobril pod pogojem, če bodo reflektanti skupno prispevali 1900 din. To bodo lahko plačali tudi v 4 obrokih. Na koncu vasi Babno se bo prav tako namestila nova javna svetilka in je mestni svet stroške 2900 din že odobril.

Drugačno poslovanje s strankami mestne elektrarne

Dosedanje poslovanje je bilo s knjižicami za letni obračun, ki morajo biti kolkovane v 10 din vsako leto. Knjižice je pobral popisovalec števec, ko je prišel popisati števec. Če stranke ni dobil doma ali če je stranka knjižico založila, je moral priti ponovno po njo, včasih tudi večkrat, pri čemer je prišlo večkrat do očitkov in sumničev, češ da je knjižica še v elektrarni. Ogromna večina strank se je tudi pritoževala, da mora brez vsake potrebe plačati kolkovino, ki bi pri izstavi normalnih računov eploh odpadlo. Pobrane knjižice so do inkasaa za tisti mesec ostale v elektrarni. Inkasaa je knjižico spet prinesel stranki in ji v njej potrdil izvršeno plačilo. Posebno važno je, da stranka pri pregledovanju števecov ni imela v roki nobenega dokazila o izvršenem plačilu. Po novem načinu bo vsak stranka dobila račun s potrdilom plačila v prigrbu, ki ga bo inkasaa odrgal, če denarja ne bo dobil. Ti računi morajo biti kolkovani le, če zneske obračunska vsota brez trošarin 50 din, in sicer: od 50 do 100 din 1 din, od 100 do 500 din 2 din, od 500 do 1000 din 3 din, nad 1000 naprej pa kolek za 5 din. Ogromna večina odjemalcev, 2594, ne doseže zneska 50 din in bo s tem prihranila kolkovino za knjižice. Mestni svet je sklenil, da se odslej izstavlja računi za vse odjemalce, pri katerih znesek mesečnega obračuna brez trošarin ne doseže 100 din. Za odjemalce, ki so imeli v decembru 1939 plačati 100 din ali več, pa ostane dosedanja način poslovanja, če sami pismeno ne zahtevajo računov. Osnova za razdelitev v posamezne kategorije računov ali knjižice tvori december 1939.

Mestno klavnico bo treba razširiti

Za mestno klavnico je poročal referent g. Martinčič Ivan. Načrt za napravo za čiščenje odpadkov v mestni klavnici je nujen, zato je bil načrt odobren, naprava pa se bo v kratkem izvršila. Stroški 35.000 din so bili odobreni. Za neodložljiva dela v mestni klavnici je mestni svet odobril 29.101 din. Prostori hladilnice v mestni klavnici ne odgovarjajo več potrebam in velikemu konsumu, zato bo hladilnica razširjena tudi v prvo nadstropje. Za nabavo električnega dvigala je odobrenih 50.000 dinarjev. Ta dela morajo biti končana do konca aprila l. 1940.

Referent g. Martinčič je nato mestni svet opozoril na dejstvo, da je mestna klavnica zaradi naraščajočega konsuma pretesna in da moramo resno misliti na dozdajavo ali celo gradnjo nove klavnice. Ta naj bi se izvedlo vsaj v 3 letih. Več

stvar naj bi pregledal strokvnjak, da bi se dela res sodobno izvršila.

Gradbeni referent g. Farazine Anton je poročal o modernizaciji Mariborske ceste skozi Gaberje. Celjski veleindustrialec g. Westen bo prispeval za modernizacijo Mariborske ceste po milijona dinarjev in sicer bo zgradil 6 m široko cesto s granitnimi kockami na makadamski podlagi in z asfaltno kolesarsko stezo od Prečne ulice do ceste, ki pelje proti Čretu. Za nadaljnjo gradnjo do Majdičeve kapele naj bi prispevala banovina, celjska mestna občina pa naj bi čim prej pričela s prepotrebno gradnjo hodnika za pešce.

Okraji Celje, Gornji Grad, Laško in Brežice v luči kriminalistike

Celje, 19. januarja 1940.

Pod področje celjske orožniške čete spadajo okraji Celje, Gornji grad, Laško in Brežice. To področje obsega precej obširno pas ozemlja naše domovine od izvirka Savinje do Brežic in hrvaškega ozemlja. V teh, tako različnih okrajih, je javno življenje precej pestro in polno takih dogodkov, s katerimi ima opravka oblast, predvsem orožništvo. Preteklo leto smo nekoliko napredovali, kajti kriminalna statistika celjske orožniške čete kaže, da je bilo na tem področju v preteklem letu manj zločinov in kazenskih dejanj, kakor prejšnja leta. Leta 1938 je statistika zabeležila 5.560 takih primerov, leta 1939 pa se je število znižalo na 5.278. Od teh je bilo uspešno obravnanih 5.265 primerov, v preiskavi pa je še 15 primerov. Skupno je bilo aretiranih na področju celjske orožniške čete 7.062 ljudi in sicer 6.451 moških in 611 žensk. Od teh pa jih je bilo v zaporih pridržanih le 554, 6.508 pa jih je bilo oproščenih. V preteklem letu so orožniki razčistili tudi 11 primerov iz leta 1937. Od vseh kaznivih dejanj je bilo največ tatvin in sicer 615, in to največ v Savinjski dolini. Število tatvin je od leta 1938 padlo od 719 na 615. Ta uspeh je pripisoval orožništvo, ki je v preteklem letu izsledilo številne tatniške družbe, ki so vedno bolj ogrožale javnost. Orožniki so v preteklem letu aretirali 109 delamrznikov, leta 1938 pa 76. Število prevar je od leta 1938 padlo od 110 na 103. Primerov težjih telesnih poškodb je bilo 66, utaj 49, 49 prestopkov zoper osebo varnost, 31 primerov prikrievanja zločinov in dajanja potuha istim, 11 primerov, kaznivih po čl. zakona o zaščiti države, 10 ubojev, 10 razbojstev, 9 posilstev, 8 primerov zaljenja časti javnih organov, 10 primerov napravljanja lažnih listin, 5 primerov ponarejanja denarja in spravljanje istega v promet, 2 detomora, 9 požigov (leta 1938 11), 4 primeri dejanj zoper javno moralo, 2 primera izsiljevanja. Statistika nam torej pokaže, da je bilo lani 31 krivičnih del manj kot predlani.

Hud pretepač pred sodniki

Maribor, 20. januarja.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je znašel danes na zatožni klopi pretepač take sorte, da jih je le malo njemu enakih celo v pujski okolici, od koder je tudi današnji osumljenec doma. Je to 21 letni Ignac Markez, šestletni sin od Sv. Urbana pri Ptuj, ki je zaradi svoje pretepaške krvi imel že nekajkrat opravka s sodiščem. Kakor kažejo današnji primeri, zaradi katerih se zagovarja, pa čaka tega fanta še »lepa bodočnost« po ječah in zaporih, če se ne bo poboljšal.

Proti Markežu je državni tožilec danes vložil kar dve obtožnici. V prvi ga je obtožil zaradi težke telesne poškodbe, v drugi pa zaradi pretepa v vinotoku. Markež je bil obsojen pred pujskim sodiščem na 400 din odškodnine, katere bi moral plačati Janezu Rajhu, ker je pretepel njegga, njegovo ženo in njegovo hči. Ker tega ni plačal, ga je Rajh po odvetniku opomnil. To pa je Markeža tako razkačilo, da je šel k Rajhu na dom, kjer stanuje tudi Konrad Rojko. Markež je s silo vdril v hišo, ker pa je Rojko, ki mu je brnil postop, ustrelil s samokresom v zrak, se je zagnal vanj, ga podrl na tla ter ga zabodel z nožem v pleča in v trebuh. Zadal mu je zelo nevarne poškodbe ter je le malo manjkalo, da Rojko ni podlegel, ostale pa mu bodo trajne posledice.

Drugo junaško dejanje pa je obdolženec zagrešil dne 9. julija zvečer v vinotoku Franca Jakoliča v Krčevini pri Vurbergu. Prišel je tja v družbi več fantov z namenom, da pretepe dva fanta, katera je imel na piki. Jakolič je za to izvedel ter se je pripravil. Markež je pretep izval čisto na umeten način. Vrgel se je na tla in začel kričati, češ sedaj me je zagnal, pomagajte mi in že je izvlekel nož. Jakolič je vedel, da bo sedaj sledil spopad, pa je prijel za lovsko puško ter za strahilo ustrelil v zrak. Tedaj pa je Markež že navlil nanj z odprtim nožem ter ga podrl na tla, kjer sta se ruvala. Markeževi tovariši pa so začeli razbijati miza in stole ter so v sobi čisto razbili vse pohištvo.

Markež obe dejanji prizna ter se zagovarja, da je bil močno vinjen. Razprava ob času poročila trajala.

Ljubljana od včera do danes

Vesoljne vremenske opazovalnice po naši državi in na njenih robih so nam napovedale, da bomo dobili jasno nebo in sonce, in da nas bo obiskal hud mraz, ne dosti boljši od tistega, ki zdaj tare Fince in Ruše gori na visokem severu. Ta mraz da se bo zdaj raztegnil tudi do naših krajev. Z vremenskimi napovedmi pa je križ. Prav povedo navadno je takrat, kadar vreme že skoraj niti ne more postati drugačno kakor pa ga napovedo, in ko že vsi ljudje samo z gotovostjo računajo, kakšen bo jutrišnji dan. Tu pa tam pa imajo napovedovalci srečo. Tako hudo sicer ni, kakor smo napisali, precej resnice pa je le v vsej stvari, saj smo se že šestkrat lahko prepričali, kako salabolsko so ga napovedi že polomile! — Zadnja leta je še celo Herschlova stoletna modrost odgovorila, še celo njegovim napovedim, na katere so ljudje do nedavnega nekaj dali, se zdaj smejejo, ker napovedujejo za neki dan snežni metej, pa nam s popolnoma jasnega neba veselo sije sonce. Kot najzanesljivejša vremenska napoved se bodo po vsem videzu še vedno obdržali tisti nesrečniki, ki jih tarejo pred vremenskimi obratom vsakovrstne nadloge kakor ščipanje in trganje v nogah in v rokah, zobobol in glavobol, zbadanje v križu in druge take neveselosti. Ti siromaki nam vselej, preden se vreme spremeni, tožijo o hudih bolečinah, tako da imajo ponekod v hiši skoraj nezmožljive napovedovalce.

Včeraj popoldne se je nekaj poskušalo jasnosti, celo sonce se je prikazalo, bilo je pa kaj žalostno. Prav medlo je sijalo izza sive, tanke oblačne pregrade. Nebo ni bilo čisto in človek, ki se je ozrl kvišku, si je takoj lahko rekel, da vremensko izboljšanje ne bo trajalo dolgo. Zvečer se je sprva nebo docela zoblalo, pozno ponoči pa je prilezla na dan luna in doživeli smo čuden pojav: snežilo je ob luninem svitu. Snež pa je kmalu nehal.

Davi je bilo v Ljubljani — 11.8° Celzija. V Mariboru so bili danes hujši kakor včeraj ter so našli — 16 stopinj. Prav toliko so zaznamovali davi tudi v Zagrebu. Zjutraj je bilo v Ljubljani nebo sprva nekakšno neopredeljeno barve, človek ni vedel, ali je jasno ali oblačno; toda že kmalu dopoldne je začelo spet narahlo snežiti, kljub hudemu mrazu.

Se ponoči je podlegel poškodbam

Reševalci so ponoči prepeljali v ljubljansko bolnišnico člana prvega komisionarskega društva, 72 letnega postreška Franceta Tomina, ki je padel z vlaka na ljubljanskem kolodvoru. Tomine je dobil tako hude poškodbe, da jim je že ponoči kljub skrbnemu zdravniškemu trudu podlegel.

Včerajšnji dan so v ljubljanski bolnišnici zapisali v sprejemno knjigo spet dolgo vrsto ponesrečencev. Za precej teh nesreč je krivo sedanje vreme, kajti mnogi ponesrečenci so postali žrtve nesrečnih padcev na gladkih in poledenelih tleh. Nekateri so odnesli še kolikor toliko poceni, drugi pa so doživeli hujše poškodbe. Tako so bili včeraj v bolnišnico pripeljani naslednji ponesrečenci:

Leta 1878 rojeni delavec Šuštar Franc iz Podgore pri Vidmu-Dobrepoljah, je prišel zvečer z dela domov, pa mu je v važi spodrenilo, ker se mu je bil nabral sneg na podplatih. Padel je na trdi tlak tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil levo nogo.

S koleša je padel plekarski vajenec iz Tacna pod Šmarno goro, 15 letni Jarc Srečko. Zlomil si je levo roko.

42 letni Albert Kopač, provizijski potnik iz Ljubljane, pa je padel v sobi ter si poškodoval desno roko.

Kretence je čitil l. 1881. rojeni mizar v kurilnici državnih železnic v Šiški, Ivan Pičulin. Po tiru pa je prihajal prav ta čas vagon. Drugi so Pičulina na to opozorili, bilo pa je že prepozno.

63 letna starka je hotela v smrt

Maribor, 19. januarja.

Snoči so bili klicani v Stritarjevo ulico 5 mariborski reševalci, da so zapeljali v bolnišnico nezvestno 63 letno zasebnico Marijo Šmit. Našel jo je njen nečak, ki je prišel na obisk, v sobi poleg okna na tleh nezvestno. Močno je hropela ter je bila vsa zaripala v obraz. Hitro je poklical sosede ter odšel potem po najbližjega zdravnika, ki je bolnico površno pogledal ter je dejal, da je najbolje, če jo odpeljejo v bolnišnico, ker misli, da je za zdela kap. Reševalci so res izvršili svojo nalogo in v bolnišnici je sledil še nov zdravniški pregled, ki pa je bil bolj temeljit ter je prinesel na dan nepričakovano presenečenje. Na vratu žene so zdravniki odkrili tanko vrstico, ki je bila tesno zadržana ter zavozlana. Ta vrstica jo je dušila ter bi jo bila gotovo tudi usmrtila, da je niso pravočasno našli ter ji tako rešili življenje. Takoj je bila obveščena policija, ker je obstajala upravičena domneva, da je ženska žrtve zločina. Policija je stanovanje natančno preiskala, pri tem pa so odkrili na oknu pritrjeno vrstico, katere spodnji del je bil pretrgan. Vrstica je bila iste vrste, kakor zanka, ki je dušila žensko okrog vratu. Na podlagi tega odkritja se je ugotovilo, da se je starka hotela obesiti, pa se ji je vrstica utrgala.

Vagon je Pičulina podrl tako, da je po prav srečnem naključju padel ravno po dolgem med obe tirnici, sicer bi bil dobil najbrž še hujše poškodbe. Tako pa si je zlomil desno roko in dobil notranje poškodbe.

15 letna hčerka posestnice iz Hraštja, Mrak Franciška, je padla v veži ter si poškodovala desno nogo.

Sin cerkovnika pri Sv. Lenartu pri Dobrunjah, Vinko Selan, je padel ter si zlomil desno roko.

Pri smučanju pa si je zlomil desno nogo sin mizarja iz Loza, Jože Sepec.

Pred hišo je padel postrežnik iz Križ pri Golniku, Zepiž Matevž. Poškodovan si je desno roko.

Zor Vinko, posestnik iz Gorican pri Medvodah, je prav tako padel pred hišo ter si prav tako poškodoval desno roko.

Nabavite davčne karte!

Delodajalec, ki zaposluje hišno služabništvo, nabavi nemudoma davčne karte za leto 1940.

Karte se morajo nabaviti najpozneje do konca januarja. Kdor si ne nabavi do tega roka davčne karte, plača kot kazen 5 kratno vrednost davčne karte — 250 din.

Davčne karte se dobe pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5-II, soba št. 14.

Kulturne malenkosti

Holandski pisatelji organizirani v »Pen klub« so poslali poljskemu »Pen klubu« brzojavko, v kateri izražajo Poljakom sožalje nad smrtjo številnih pisateljev, umetnikov in kulturnih delavcev, ki so izgubili življenje ob zadnjih dagaodkih, zlasti v predelih, katere so zasedli boljševiki. Švedski, norveški in drugi »Pen klub« malih narodov so poslali izjave vzajemnosti finskemu »Pen klubu« s priznanjem za junštvo, ki ga finski narod kaže v obrambi svobode, omike in evropskih kulturnih vrednot. Slovenski »Pen klub«, pisateljska organizacija — malega naroda, pa je pred kratkim sprejel v svoje članstvo nekdanjega poverjenika Kominterne za Slovenijo, agenta tisto Kominterne, po nalogu katere doma ubijajo poljske in ukrajinske kulturne delavce ter pripravljajo sužnost malim narodom in pogubo njihovih kultur...

Za božič je izšel pri nas prvi prevod iz del slovitiga italijanskega pisatelja Papinija. Je to zbirka legend »Priče trpljenja Gospodovega«, v izvirniku »Testimoni della Passione«. Jutrova kulturni vseznalec je to knjigo naznanil pod imenom »Priče strasti«.

Druga podobna mu je ušla, ko piše pred nekaj dnevi, da je slovenski pesni mojster Pino Mlakar doživel v Nemčiji velik uspeh s svojim novim baletnim delom »Jutrova« kulturna rubrika pravi temu novemu delu dosledno »Luk«. Kdor malo pozna štajersčino, bo zadržano prepričan, da se Mlakarjev poetični balet imenuje po čebuli. V resnici je Mlakar dal svoji stvaritvi v nemščini naslov »Der Bogen«, v slovenščini pa »Lok«.

Filmi,

ki jih velja videti... ali ne videti

»Po ovinkih k sreči« (Kino Matica). Nemški filmski oblikovalci so zadnje čase začeli jemati v delo podobno snov kakor so jo zlasti Francozi do današnjih časov od začetka obdelovali s sijajnim psihološkim znanjem, z veliko tenkočutnostjo za pomen obravnave problema, z imenitno režijo in inteligentno igro: preizkušnje in blodnje sre v okviru zakonov. Ta snov se je priljubila zdaj tudi Nemcem, le da jo obdelujejo močno površno, močno zunanje in zato umetniško pičlo prepričljivo. Komad iz tega genreja predstavlja tudi »Po ovinkih k sreči«, film, ki je zanj napisal scenarij in ga režiral Fritz Peter Buch. Ne da se reči, da bi bilo delo neumno, ne, je pa plitvo in zlasti na važnih obratnih točkah slabo utemeljeno, zato nepričljivo ter prazno. Zaman gledalec tu pa tam gane posamična igrska kakor čustveno-razpoložensko dobro izdelana scena, trajno ga ne more vzeti, saj ti prizori učinkujejo le kakor tu pa tam razvrščene pisane krpe na ograidu. Globina manjka delu in življenjska neposrednost, ta v radosti in žalosti trepetajoči, na platno s čarobno silo tvorca-umetnika pričarani svet. — V filmu »Po ovinkih k sreči« srečamo najšarmantnejšo ženo filmskega platna, Lil Dagover, ki ji, kakor vsemu pozemskemu, čas ni prizanesel. Kakor Bergnerjeva, sicer morda ne še takoj, vendar pa neizbežno, bo kmalu igrala »ljubkost« z velikim, pa brezuspešnim naporom, in vzbujala namesto dojma gracioznosti dojem neobgljene smešnosti, ob kateri se človek bridko nasmehe. Skoda, da so v dokaj bedasto vlogo vtaknili simpatičnega in spretnega Staalaa Ostali, Klöptera, Claire Müller itd. so se znašli razmeroma dobro. Nekaj pa je: zadnja leta mora biti »eksekulenc« v nemških filmih po navnem receptu »naiven surov, v srečo pa dober, ter mora stanovati na deželi, kjer se ukvarja s kmetijstvom in živinorejo... O sveta preprostost...«

Smrt vznemirja Craigley College

(V takih primerih je gospa Dodd običajno poudarjala nekatere besede, kakor da bi bile napisane pod narekovaji v nje-pih mislih.)

»Da, kajne?... Ti »dragi« malčki »tako« lepo igrayo... upam, da bodo zmagali! Oh! Prav za prav pa morda ne bi smela tega reči, saj igra Vaš mož v nasprotnem moštvi! Kako pa z Vami, gospod polkovnik?... Za Vas je čas nogometa minil! Pa Vi se vendar »sali-tele«... Kako je to? Bullyjevo francoščino? Zelo je napredoval »Prepričana sem... Glejte, prav tu je gospodična Santay, ki Vam bo povedala svoje mnenje... Ah, doktor Woodhouse! Michel se »postavi« na terenu, bi človek dejal... Da, da, gospod doktor, jaz sem docela na Vaši strani... Zdravje, zdravje, to je pri otrokih najvažnejše... Že od nekdaj sem mnenja, da je zdravo telo nujno potrebno za zdrav um... Samo, prosim vas, ne rečite tega pred mojim možem... Da, on bi se moral veak čas prikazati... Ah! glejte ga pravkar... in z neko novo gospo, se mi zdi... Oprostite, prosim vas! Ravnatelj Samuel Dodd je zares prihajal in z njim — podobna elegantni jahti, ki jo vodi zadimljeni, okorni vlašček — je stopala mlada žena. Bila je visoka, vitka, oblečena v paloplajočo obleko barve španskega bezga, z velikim klobukom

enake barve, v roki pa je držala majhen sončnik spet v barvi španskega bezga. Imela je črne lase in sveže polne ustnice, okrog katerih je lebdela nasmeh, v enaki meri otroški kakor koketna.

Svetlih oči, ki so gledale izpod učenjanskega čela, je začel ravnatelj Dodd s predetavljanjem:

»Torej... hm... gospa Bernard-Mosse, drag moja... prišla je čez Ocea... hm... da obišče dvojčaka... Ni vedela, da je danes »Roditeljski dan« in prav zato je toliko večje naše zadovoljstvo, da jo sprejmemo, ker je prišla tako nenadno.«

»Oh! Seveda, naravno!« »Naravno!« Kakšna srečna slučajnost! Prepluti Atlantik, da bi prišla prav na roditeljski dan.«

Oospa Dodd ji je ljubezno ponudila roko in nadaljevala:

»Na vsek način morate biti naš gost v šoli! Monsieur škof iz Saltmarcha je prav tako naš gost danes zvečer, in sir Willfrid tudi... Seveda! Saj imamo dolet prostora... O! Nel Niti najmanj nam ni neprijetno, Van rečem, — je hitro rekla in začela natihem računati, kako bo razmesčila goste in v katere sobe. Pri tem pa tako odločno stresla z glavo, da bi kmalu spravila v resno nevarnost svojo belo lasuljo.

»Kako je prijetno tu pri Vas,« je re-

2 kla gospa Bernard-Mosse s svojim mehkim in globokim glasom, pa niti malo ne okoli nos. To je zelo začudilo gospodjo. »Nikdar nisem mislila, da je Anglija...«

taka, in da pridem celo ravno na nogometno tekmo!«

»Eden od Vaših sinov sodeluje v igri,« reče gospa Dodd, »toda ne vem točno, kdo izmed njiju... Tako sta podobna drug drugemu...«

Memim, da Vam moram pojasniti, da smo Erika imenovali imenovali »Moose« starejši, Irvina pa »Moose« mlajši. Erik je nekoliko večji...

Gospa Bernard-Mosse je pogledala s svojimi zlatorumenkastimi očmi na igralce:

»Kdo sta med temi dečki moja pastorka? To se smešno sliši, toda moram priznati, da ju sploh še nikdar nisem videla. Se pred kratkim sem se poročila s svojim možem, in sedaj mi je dana prva prilika, da se spoznam z njegovima otrokoma.«

Dodd ji je z roko pokazal Mossa etarejšega. Ko pa je opazil MacPhaya, mu je namignil, naj pride.

Vratar je prinesel roko čepici in se približal družbi. To je bil mladeneč trideset let, zelo visok in lepo razvit. Imel je nenavadno lepe zobe in nžive prodorne oči.

»MacPhay, ali bi, prosim Vas, poiskali Mossa mlajšega, in mu rekli, da je prišla njegova mačeha, ki bi ga rada videla?«

»Da... seveda... gospod.«

MayPhay je obstal za trenutek kot prikovan na svojem mestu in ekoro preveč pozornost pogledal gospo Bernard-Mosse. Nato je pozdravil, se nasmešnil in se oddaljil, da bi izvršil naročeno.

Med tem, ko sta se gospa in gospod Dodd približevala z novo gostjo k skupini staršev, so bili mnogi pogledi naperjeni nanje in se zaustavljali na gospej Bernard-Mosse dalj časa, kakor pa to pristoi dobro vzgojenim ljudem. Angleške matere so na mah občutile, da so njihove toalete neveselje esaito ter so hitro pogledale na svoje moze.

»Kdo je to?« so šepetali. »Zdi se, kakor bi prišla na parado, kaj se Vam ne zdi?« — »Mati enega izmed učencev?«

Draga moja, nak, nič ni podobna, najmanj pa poročni ženi! In lady Adela je strogo dvignila svoj lomion.

Naslov je: gospa v barvi španskega bezga, je dejal s pritaženim smehom gospod Hiff, profesor za matematiko.

Toda predstavljanje se je začelo in radovednost se je umaknila vlnudnosti: doktor Woodhouse je pozdravil, polkovnik Fisereton je udaril s petama, lady Adela je ponudila roko v rokavi, gospod Hiff pa ji je poljubil roko.

Novodolca gospa, ljubka in preprosta, je znala biti enako ljubezna do najekromnejšega člana proforskega zbora, kakor tudi do očetov in mater z najbolj zvencenimi naslovi in vedno je znala povedati prigodno besedo. Spregovorila je celo nekaj besed v najčistejši francoščini

z gospodično Santay, učiteljico tega jezika. Tej sta rumenkasti lici zardeli, ko je odgovorila:

»Gospa, Vi pa govorite francosko kakor prava Parižanka!«

Tolika naravnost in vlnudnost sta dajali tako mladi ženi neke vrste dostojanstvo. Angleške dame so se kar omehčale. Gospa Woodhouse, zdravnikova soproga, čeprav znana po ostrum jeziku, je priznala, da se mora ta čudovita Američanka zahvaliti za svežost svoje polti v enaki meri lepotilnim pripomočkom kakor naravi, in da po vsej verjetnosti še ni prešla tridesetih let. Lady Adela, ki se je povrnila k domu, katerega je nanjo napravila vijoličasta toalet, je šla celo dalje ter je reno razmišljala, če ne bi utegnili biti ta toalet v nekoliko spremeni obliki prav koristna za prihodnjo dvorsko zabavo?

Nasprotno pa se učenci niso dali tako hitro osvojiti. Zmedeni od uadljivosti te čezoceanske eleganc, so se dregali s komolci in si šepetali: Nič čudnega, da ima brata Moose tako mater.

»O! Glej jo, krasno mlado deklet!« je vzkliznila nenadoma gospa Bernard-Mosse in pokazala s sončnikom na Sofijo, ki je zatopljena v svojo sanje ležala na pomarančastem vrtnem naslonjaču.

Gospa Dodd je hitela predtavljati svojo hčerko.

»Draga gospodična Dodd, vi ste tista prava mlada Angličinja, kakor sem si jo vedno zamišljala!«

Od tu in tam

Vprašanje razpisa skupščinskih volitev je še vedno osrednje vprašanje, s katerim se bavi vsa politična javnost. Vsestransko razpravljanje je sprožila izjava dr. Mačka v Zagrebu, čes da se kmečko demokratična koalicija zavzema za čim prejšnji razpis volitev. Po uradnem mnenju Zagreba naj bi šle nanovo izvoljena skupščina potrdila dosedanje preurejanje države, obenem pa bi določila tudi obseg nadaljnjega preurejanja. To stališče pa v Belgradu nikjer, ne v vladnih krogih, niti v opozicijskih nima pristašev. Vse zatrjuje, da je treba notranjo ureditev dovršiti prej, preden bi ljudstvo poklicalo na volitve. Zaradi tako različnih mnenj so zaenkrat prenapetosti vse vesti o razpisu volitev v najbližjem času.

Naknadne volitve so bile v nedeljo v občini Pudarci v okraju gročanskem. Volitev sta se udeležili le dve stranki, namreč Jugoslovanska radikalna zajednica in zemljoradniška stranka. Zmagala je zemljoradniška stranka, ki je dobila 49 glasov več kakor pa JRZ.

517.000 din čistega dohodka je za zimsko pomoč brezposelnim v banovini Hrvatski vrgla prireditelj svetnega plesa ob priliki obiska kneza namesta Pavla in kneževke Olge v Zagrebu. Ob priliki plesa je blagajna nabrala 501.000 din, poleg tega pa so številni posamezniki že prej nazkazali po pošti 116.000 din. Vsega skupaj so do sedaj nabrali na Hrvatskem za zimsko pomoč tri in četrt milijona din. Denar bo banovina porabila za javna dela, pri katerih bo zaposlila samo brezposelne delavce.

Nad sedemdeset milijonov potnikov prepeljejo letno v Belgradu tramvaji in avtobusi. Povprečno pride na vsakega belgradskega prebivalca po 200 voženj s tramvajem ali avtobusom. Vseh tramvajskih prog je v mestu 40 kilometrov, vendar pa je na razpolago le 130 tramvajskih voz. Voz je gotovo premalo in zato je začela občina pripravljati načrt, da bo v nekaj letih svoj tramvajski in avtobusni voznik park obnovila in pomnožila za toliko, da bo vsem zahtevam udobne tramvajске vožnje ugodeno. Tako predvideva načrt nabavo 250 novih tramvajskih voz, avtobusov in trolibusov. Za vse skupaj bo morala občina žrtvovati okrog 200 milij. din.

Zastopniki delavskih zbornic iz Ljubljane, Belgrada, Skoplja in Novega Sada ter zastopnik osrednjega tajništva delavskih zbornic so imeli v Belgradu posvet o raznih delavskih vprašanjih. Ljubljansko zbornico sta zastopala predsednik Viktor Kozamernik in tajnik Hafner. Največ so se na seji bavili z reorganizacijo osrednje uprave za posredovanje dela in o predlogih, ki jih bodo te delavske zbornice predložile pri konferenci, katero je sklicalo socialno ministrstvo glede ureditve delavskih mezd za našo državo, oziroma zaradi spremembe določil dosedanje uredbe o minimalnih mezdah s tem, da bi se najnižje postavljena meja za mezde povišala tako, da bi delavstvo ne bilo zaradi velike draginje preveč prikrajšano. Kakor znano, je bila ta konferenca sklicana za 23. januarja, pa je bila potem od ministrstva za socialno politiko odpovedana in bo sklicana kasneje.

Belgrad je tudi preteklo leto veliko gradil, kakor vsa leta poprej. Lani je bilo dograjenih ali pa je še v gradnji 535 novih zgradb, ki predstavljajo lepo vrednost okrog 300 milijonov din. Mesto je pridobilo s tem 3022 novih stanovanj, ki imajo večinoma po eno, dve ali tri sobe. Od ustanovitve države je bila v Belgradu zgrajena 7971. nova zgradba s 30.445 stanovanji. Vsega skupaj so te zgradbe veljale štiri milijarde in 100 milij. din.

Novo zapadli sneg je prinesel spet mnogo nevarnosti in ovir za promet v državi. Iz krajev, kjer so komaj očistili poti in železniške proge, poročajo, da bo treba delo začeti znova, ker je snega spet dosti zapadlo. Na progi Sarajevo-Višegrad se je z bližnjega hriba sesul snega na progo in je bil promet zelo onemogočen. V Liki in sicer v okolici Knina so spet snežni zameti. Nedavno so štirje ljudje izgubili življenje, ker jih je snežni vihar zalotil in zametel. Vlaki na liski progi imajo velike zamude. Mraza je komaj šest stopinj pod ničlo, toda burja noče odjenjati. Nesrečne smrti je v Gnjanih umrl tudi kmet Riza Osmanović, ki se je s svojim kovačkom vračal od vovakov. Fant je v silnem snežnem metu z zadnjimi napori prispel zvečer do domače vasi in potkal na vrata prve hiše. Tam pa so mislili, da jih skuša prevariti kak razbojnik in mu zato vrat niso hoteli odpreti. S poslednjimi močmi je zadel Riza kovač na rame in odšel proti domu. Toda že kakih trideset korakov od prve hiše se je sesedel, zjutraj pa so ga ljudje našli zmznjenega.

O smrti očeta sarajevskega atentatorja Gavrilu Principa so pisali časopisi te dni. Sedaj pa poročajo, da starec Petar Princip še živi, vendar pa je tako slab, da mu ne pripisujejo več kakor le nekaj dni življenja. Petar Princip je zaradi svojega sina preživel marsikatero škiano in neprijetnost od strani avstrijskih oblasti, vendar pa je svoje trpljenje moško prenašal.

772 odvetnikov je na ozemlju zagrebske odvetniške zbornice. Poprej jih je bilo še nekaj več, kajti v okrajih, ki so spadali preje na področje zagrebskega apelacijskega sodišča, pa so pozneje bili od njega odrgani, je bilo več odvetnikov kakor pa v okrajih, ki so bili k banovini Hrvatski nanovo priključeni. V samem Zagrebu je 348 odvetnikov, pripravnikov za odvetniški poklic je 191. V nekaterih manjših krajih, kjer so sedeži okrajnih sodišč, pa sploh ni nobenega odvetnika, med tem ko jih je v drugih krajih po več skupaj.

Svojo ženo in taško zaklal Dragič Vučković iz vasi Kruševica pri Kraljevu. Mož je bil strašen tiran v družini. Ni ga bilo dneva, da ne bi pretepalo nečloveško svoje žene Gvozdana in otrok. Ni bilo redko, da je ženo pretepal kar po več ur skupaj. Zena mati je včasih skušala posredovati, toda vselej jo je skupila, ker je zet tudi njo natočel. Ko je Dragič zadnjič pretepel ženo skoraj do onemoglosti, je žena pobegnila od hiše in prosišla župana, naj pozove njenega moža, da ji vrne vse njene stvari. Gvozdana se je preselila k svoji materi, toda že naslednjega dne je prišel pred taščin vrata trkat Dragič in zahteval, naj mu odpro. Ker sta ženi vedeli, da se pripravlja samo zlo, mu nista hoteli odpreti. Toda divjak je udri skozi vrata, potegnil nož in obe ženi zaklal.

Tovorne vagonne so plenili železničarji iz vlaskopremnega osebja na progi od Slavonskega Brodu proti Belgradu. Posebno so imeli na piki tiste vagonne, v katerih je bilo bolj vredno blago. Oblasti dolgo niso prišle tatovom na sled, ker pač nihče ni mislil, da bodo kradli železničarji, ki so vlak spremljali. Nedavno pa so v enem oplenjenih vagonov našli časopis, ki ga je slučajno izgubil neki železničar. Ker je bil na časopisu še naslov, je bila vsa družba razkrita. Arretiranih je bilo pet železničarjev.

Žejno grlo Maribora

Lani so Mariborčani izdali 27 milijonov za alkoholne pijače

Maribor, 19. januarja. Žejno grlo Maribora — to je vprašanje zase, ki je vredno svoje statistike. Maribor, ki leži sredi enega največjih in najlepših področij vinskih goric v naši državi, ne uživa zastoj svojega elosa. Dokaz temu so številke o porabi vina, piva in drugih alkoholnih pijač za lansko leto. Številke so sicer bolj približne, ker se lahko kontrolira samo količina, ki se potopi v gostinskih lokalih, kjer jo budno nadzira oko finančne kontrole. V resnici je poraba znatno večja, saj ga ni Mariborčana, ki ne bi letno vsaj nekaj litrov vina in žganja spravil na skrivaj v mesto ter ga v domačem krogu popil. Količina take »črne pijače« je sicer lansko leto v primeri s prejšnjimi časi precej nazadovala, to pa le zaradi stroge kontrole ter poostrenih kontrolnih predpisov.

Statistika pravi, da so lani Mariborčani popili 1.335.600 litrov vina, 704.500 litrov piva, 61.500 litrov vinskega mošta in 25.000 litrov žganja. Poraba vina je v Mariboru stalna ter se vsako leto menja le za malenkost. Pač pa zadnji dve leti napreduje poraba piva, to pa zaradi tega, ker se je vino podražilo in ker so začeli pivovarji variti boljše pivo. Mestna občina je imela lepe dohodke od trošarine na alkoholne pijače. Od vina se plača mestni občini 1.50 din od litra, od piva 0.60 din, od vinskega mošta 1 din in od žganja 5 din za hektolitrsko stopnjo, kar pride pri litru približno na 8 din. Vsega skupaj je tedaj mestna

občina kasirala na trošarini 2.687.600 din. — Izdatki za alkoholne pijače v teku enega leta so v Mariboru ogromni. Če računamo, da dajo Mariborčani za liter vina povprečno 10, za liter piva in mošta 8 in za liter žganja 20 din, dobimo za naše razmere prav impozantno številko — 13 milijonov 356.000 din za vino, 5.630.000 din za pivo, 500.000 din za žganje in 423.000 din za vinski mošt. Skupno je to 26.928.000 din. Približno toliko izdajo na leto Mariborčani tudi za tobak. Če bi namesto izdatkov za alkohol in za tobak te zneske dali na razpolago mestni občini, bi nastala v Mariboru zanimiva in prav prijetna razmera. — Skoraj natančno toliko, kakor izdajo Mariborčani za tobak in za pijačo, znašajo vsi izdatki mariborske mestne občine — mestnega poglavarstva in mestnih podjetij. V mestu se sicer potem ne bi več kadilo, odvadili bi se zadimljenih lokalov in stanovanj, policija bi imela polovico manj dela, ker ne bi bili pijane, družinski in drugi prepri bi izgubili, ker jih povzroča večina alkohola, zato pa bi uživali Mariborčani lahko raznovrstne druge ugodnosti: zastoj bi imeli elektriko, plin in vodo iz vodovoda, zastoj bi se vozili v avtobusih, nič več jim ne bi bilo treba plačevati mestnih davčnin itd., in vendar bi se gospodarstvo mestne občine lahko normalno razvijalo. Seveda pa teh idiličnih razmer v Mariboru ne bomo nikoli doživeli. Meščani bodo pili in kadili ter zapravljali po svoji stari navadi naprej.

Prekmurska Zveza poljedeljskih delavcev ima že 12.500 članov

Prekmurci Slovenci so že v prejšnjem stoletju v poletnem času zapuščali svoje domove in odhajali na sezonsko delo v tujino. To izseljevanje je sčasoma zajelo vedno večje število. Po vojni je rastle z leta v leto, dokler ni v letošnjem letu naraslo in doseglo številko okrog 12.000. Če računamo, da ima Prekmurje t. j. sobotni in lendavski okraj, približno 90.000 prebivalcev, je odšlo letošnje leto na sezonsko delo preko 13% vsega prekmurskega prebivalstva. Pri tem pa moramo še vpoštevati, da je med temi 12.000 sezonskih delavcev največ mladih delavskih moči, ker doma ostanejo le starčki in otroci. In mi pošiljamo mlade delavne moči tujcu, da jih eksploatira, namesto, da bi ta mladina gradila svoj dom in služila svoji domovini. Vzroki sezonskega delavstva so različni, predvsem pregora naseljenost in parcelizacija, ker si otroci podedovana posestva med seboj delijo in nazadnje gre ta delitev tako daleč, da na malem kosčku zemlje nihče ne more živeti.

Poljedeljski delavci, h katerim lahko prištevamo tudi sezonske delavce, so bili pripuščeni sami sebi brez strokovne organizacije. Šele na pobudo šefa borze dela gosp. Kereca je bila leta 1937 ustanovljena strokovna organizacija: »Zveza poljedeljskih delavcev« v Murski Soboti. Začetki in priprave za to organizacijo pa segajo nazaj v leto 1936. Tako Zveza poljedeljskih delavcev dela že tri leta v dobro sezonskih delavcev tu in v zamejstvu. Zveza si je nadelala nalogo, da vsestransko pomaga sezonskim delavcem, predvsem, da zboljša s po-

močjo organizacije njihov socialen položaj. Istočasno pa skrbi, da ostanejo sezonski delavci versko in moralno na dostopni višini, da ostanejo zavedni in zvesti Slovenci in Jugoslovani. Pri tem pa ne smemo pozabiti omeniti Družbe sv. Rafaela, ki prav tako v tem pogledu zelo mnogo stori in budno čuva nad sezonskimi delavci.

Zveza je v prvem letu ustanovitve štela okrog 4000 članov. Ko so delavci uvideli, koliko pomeni ta organizacija zanje, so se te strokovne organizacije začeli vedno bolj oklepati in danes po treh letih obstoja šteje 12.500 članov. Lahko rečemo, da so skoro vsi sezonski delavci danes organizirani v Zvezi poljedeljskih delavcev, saj je to tudi prava njihova organizacija. Le malo število jih je, ki stojijo še ob strani. Za tako lep uspeh in razmah organizacije pa gre predvsem zasloga g. Kereca, ki je čisto na tihem in s skromnimi začetki pripeljal organizacijo do tako lepega razmaha. Pri delu so mu priskočili na pomoč tudi drugi prijatelji organizacije in tako pomagali prekmurskim sezonskim delavcem do boljšega socialnega položaja. Zveza hoče delo letos še bolj poživiti in dosedanja zaupništva zunaj organizirani ter ustanoviti podružnice. Dalje hoče izposlovati od delodajalcev čim ugodnejše pogoje za delo, uredbo o minimalnih mezdah, bolniško in nezgodno zavarovanje, socialno pravičnost in primerno plačo, ki sezonskim delavcem po svoji sposobnosti in pridnosti po vsej pravici tudi pripadajo. Poleg tega bo skušala narod odvracati od sezonskega izseljevanja in jih prikleniti na domačo grudo.

Poslovanje knjižnic Delavske zbornice

Knjižnica Delavske zbornice v Ljubljani se je v preteklem letu prav lepo razvijala. Dočim so burni dogodki po svetu l. 1938 močno vplivali na ljudi, da so brali toliko več časopisov kakor knjig, se zdi, da so ljudje lani že začeli živno vojno, se živeli v položaj in začeli spet pridneje posagati po knjigah, posebno po pripovedni in aktualni politični literaturi. Tako je ljubljanska knjižnica Delavske zbornice izposodila 59.802 knjig, od teh 5555 znanstvenih, po jezikih pa 30.058 slovenskih, 1472 srbohrvatskih, 27.029 nemških in 643 francoskih in drugih knjig. — Zanimanje za knjigo raste, čeprav je na mednarodnem knjižnem trgu znaten zastoj v izdajanju novih del. V knjižnico se vpišejo dnevno povprečno po trije novi člani.

Knjižnica Delavske zbornice v Mariboru je izposodila lani 33.977 knjig, od teh 1210 znanstvenih. Odstopok znanstvenih knjig je torej v Mariboru precej nižji, kar je naravno, ker je v Mariboru manj inteligentnih slojev. Mariborska knjižnica Delavske zbornice je v začetku tekočega leta izdala tiskani seznam slovenskih in drugih slovenskih knjig, kar bo še bolj pripomoglo k njenemu razmahu.

Knjižnica Delavske zbornice v Celju je začela poslovati šele v pozni jeseni, zato o njej še ne moremo podati letnega poročila. Upamo, da bo sledila napredku ljubljanske in mariborske knjižnice.

Okrog 120 konj so nad Cerknico zaplenili obmejni stražniki

Lož, 19. januarja.

Kmalu po svetovni vojni je v naših notranjskih krajih cvetel pravi kontrabant. Toda današnji kontrabantarji so le ženske, ki nosijo kakšno malenkost tja čez, nato pa spet kakšno prinesejo nazaj, vendar le dovoljene stvari in še te le mimo obmejnih organov. — Sem pa tja pa se primerijo tudi izjeme. Nedavno se je ob naši meji razvil kontrabant, kot ga že zlepa ni bilo. Kar se je nekdo dogajalo v Loški dolini in za kar so Ložani imeli patent, to se je menda sedaj preselilo v Cerkniško dolino.

Zadnje čase so ob naši meji najbolj kontrabantili konje, ki jih naši kontrabantarji kupujejo po sejmi na Hrvatskem. Nekaj časa jih drže v hlevih, ko pa pride čas, pa gredo z njimi čez mejo. Sedaj ko je jezero zamrznjeno, je kontrabantarjem ustreženo, ker se izognejo najbolj neprijetnim srečanjem z obmejnimi stražniki.

Pa tudi z druge strani hodijo kontrabantarji sem. Po naših krajih iščejo blaga, ga naročajo in včasih celo sami sodelujejo pri transportiranju. Toda tem naše oblasti niso nič kaj naklonjene. Zadnje dni so prijele kar štiri in jih izročile naprej.

Pretekli teden pa je bil za naše kontrabantarje črn. Ze zlepa jih ni doletela taka smola. Izneverili so se jim baje italijanski obmejni stražniki, ki so jim poprej posel olajševali. Te dni se je čulo po Javornikih kar več noči povrsti močno streljanje. Iz zased so obmejni stražniki napadli skupine kontrabantarjev in streljali. Nekaj so jih menda celo ranili, nekaj pa jih odpeljali v zapor. Padel pa jim je v roke bogat plen. Ujeli so nad 120 konj, vrednih več kot pol milijona dinarjev.

Športne vesti

Državno drsalno prvenstvo v Ljubljani. Danes popoldne ob 14.30 se začne državno drsalno prvenstvo v umetnem drsanju, pri katerem se bodo srečali vsi naši najboljši tekmovalci in tekmovalke v tej panogi zimskega športa. Zanimivo je, da vlada za letošnje prvenstvo tudi veliko zanimanje v Zagrebu, od koder pridejo naslednji tekmovalci: Skrtić, Berko, Gross in Herceg. Ti bodo tekmovali v juniorski skupini. Med juniorkami pa tekmujejo še tri zagrebčanke in sicer prve: Brlek, Goraboi in Petaj. Vsi zagrebški tekmovalci in tekmovalke so že večeraj odpotovali v Ljubljano.

Tudi državno prvenstvo v klasični kombinaciji se začne danes pod najugodnejšimi snežnimi razmerami in pod pokroviteljstvom ministra za telesno vzgojo Jevrem Tomića, bana dr. Marka Natlačana in komandanta dravske divizije generala Drago Stefanovića. Po prijavah kaže, da bo letošnje državno prvenstvo v klasični kombinaciji ena največjih športnih prireditev.

Poleg državnega prvenstva je razpisal Smučarski klub Bohinj medklubsko tekmo v smučarskih skokih na ing. Hannsenovi skakalnici za verificirane senjorje in juniorje. Prijavitelj ni, prijavitelj se je najkasneje do zdelje popoldne do 10 v pisarni hotela sv. Janez v odstu tekem. Tekmuje se po pravilih JZSS in IVO. Skoki se začno takoj po končanju skokov za državno prvenstvo v klasični kombinaciji, in sicer skakače najprej juniorji, potem pa senjorji. Vsi tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost.

Po 10 letih spet: smučarske tekme sredi Maribora. Ugodne snežne prilike je izkoristil SSK Maribor, ki bo priredil jutri v nedeljo dopoldne smučarske tekme v teku v neposredni bližini mesta. Tako se bo po večletnem presledku Mariborčanom zopet nudila prilika, da bodo v mestu samem opazovali borbo naših najboljših smučarjev. Za tekme same vlada vsepovsod veliko zanimanje, posebno med tekmovalci, ki se prijavljajo v velikem številu. Opozorjamo občinstvo, da bo cilj med 11 in pol 12 v mestnem parku pri spomeniku Osvobojenja na kraju Vrazove ulice.

Zagorsko fantovsko okrožje — priredi smučske tekme nepreklicno to nedeljo, t. j. 21. januarja. Kot tekmovalci izven konkurence so vabljeni tudi bratje iz drugih okrožij. Tekmujejo člani, mladi in naraščajo, in sicer: tek in smuk; če se javi dovolj moštvev, tudi štafeta. Prijave se sprejemajo do starta (za prvo disciplino t. j. do pol 9 dop.). Zbirališče v Zadrznem domu v Zagorju. Za tekmovalce, ki pridejo peš od daleč, bo pripravljeno v soboto zvečer zakurjeno skupno prenočišče. Vsak pa naj prinese s seboj odejo in po možnosti tudi nekaj hrane. Čaj bo tekmovalcem na razpolago brezplačno! Tekmovalcem, ki zavzamejo prva mesta, so namenjena darila in diplome. Ker nam je zadnje dni nebo nasulo dovolj nega in se nam obeta dobra smuka, pričakujemo čim večjega odziva. Vsak tekmovalec pa naj bo na zbirališču najkasneje ob 8 dopoldne. — Bog živil!

Občni zbor krajevne organizacije JRZ za Metliko in okolico bo v nedeljo dne 21. januarja v dvorani hranilnice in posojilnice ob pol desetih dopoldne. Vse naše somišljenike vljudno vabimo, da se občnega zbora gotovo udeležijo. Na dnevnem redu so zelo važne stvari za naš okraj.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	temperatura v °C	relativna vlažnost	Ujemanje	Veter (smer, intenzitet)	Pada-vine (mm)	Pada-vrsta
Ljubljana	758.0	-6.5	110	85	10	E ₂	0.2 sneg
Maribor	756.0	-5.8	110	90	10	U	—
Zagreb	758.7	-9.0	110	90	10	0	3.0 sneg
Belgrad	755.4	-9.0	110	90	10	SW ₂	6.0 sneg
Sarajevo	758.4	-10.0	110	90	10	0	4.0 sneg
Vie	747.2	3.0	130	40	10	WNW	—
Spilj	748.1	2.0	110	40	10	NE ₂	2.0 sneg
Kumboj	747.7	3.0	5.0	90	6	W ₂	45.0 dež
Rab	748.0	1.0	4.0	90	8	W ₂	—
Jugoslovni	747.5	6.0	5.0	80	10	WSW	8.0 dež

Vremenska napoved: deloma jasno, precej mrzlo in spremenljivo vreme.

Najvišja toplota zraka na letališču —16.6 stopinj C.

Koledar

Danes, sobota, 20. januarja: Fabijan.

Nedelja, 21. januarja: Neža, Janja.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočvar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška c. 47.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestna zdravnica dr. Žitko Jožica, Pleteršnikova ulica št. 13, l. nadstropje, telefon štev. 47-64.

Na temelju št. 54 uredbe o izvrševanju očitnih odredb Ur. l. št. 128-125 ex l. 1930 se razglašajo, da je okrajno sodišče na Vrhniki s kazensko razsodo z dne 9. XI. 1939 Kps. 147-39 prepovedalo Okorn Mariji, roj. dne 2. VII. 1902 v Setnici in prist. v Crni vrh, omoženi, stanujoči v Setnici 9 v smislu 55 k. z. za dobo enega leta od pravomočnosti razsode obisk vsake gostilne in vsakega lokala, kjer se prodajajo alkoholne pijače. — Pri tem opozarjamo na št. 55-11 odst. citirane uredbe po kateri je po št. 208 k. z. kazniv vsako, ki ve za razglašeno prepoved po št. 55. k. z., pa kljub temu postreže taki osebi s alkoholom.

Edo Deržaj — alpski slikar — razstavlja. V nedeljo, 21. t. m., odpre v Jakopičevem paviljonu razstavo svojih olj, akvarelov in grafik priznani alpski slikar Edo Deržaj. Preteklo leto je z velikim uspehom razstavljal v Zagrebu. Vsi, ki ljubite zares dobro sliko, se potrudite v nedeljo 21. januarja ob pol 11 v toplo zakurjeni Jakopičev paviljon, kjer bo otvoril slikar svojo letošnjo razstavo. Razstava bo odprta od 21. januarja do 4. februarja 1940.

»Micki je treba moža« je naslov narodni veseloigr, ki jo bo Rokodelski oder igral v nedeljo, 21. t. m. ob 8 zvečer. V igro so sprejeti lepi narodni ženitovanjski običaji. Predprodaja vstopnic bo jutri od 10—12 in zvečer eno uro pred pričetkom predstave v Rokodelskem domu, Komenškega ul. 12.

Prosvetno društvo Sv. Krištof v Ljubljani priredi dne 1. februarja t. l. v Mikličevi dvorani družabni večer z živahnim sporedom. Vse prijatelje že danes opozarjamo na ta večer.

Filozofsko društvo bo imelo danes, dne 20. t. m. ob 18 v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi svoje redno predavanje. Predaval bo gospod ravnatelj dr. Simon Dolar o temi »Filozofija v srednji šoli«. Vstop prost. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

Potrčila za 50 odst. popust pri rednih gledaliških predstavah v ljubljanski drami in operi dobelavci in delavke v knjižnici Delavske zbornice v Ljubljani (uradne ure vsak delavnik od 10 do 12 dop. in od 5 do 8 zvečer). Nepoznani se morajo legitimirati. Potrdilo velja za vsako določeno predstavo in za vsakega posameznika. Za svoje ne velja ta ugodnost. Privatni nameščenci tega popusta niso deležni.

Koncert ljubljanske Filharmonije v petek, 26. t. m. v Unioni bo dirigiral ravnatelj zagrebške opere g. Krešimir Baranović. G. Baranović je eden izmed najmarkantnejših jugoslovanskih dirigentov in skladateljev, ki se je s svojimi deli proslavil tudi v tujini. Posebno znana je njegova baletna suita »Licitarsko srečje«, ki je bila svoečasno uprizorjena v naši operi in ki jo bomo zdaj čuli na koncertnem odru v skladateljevi interpretaciji. Čalkovski! Smetana in slovenska skladba izpolnjujejo spored koncerta.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.

Sobota, 20. jan.: »Tri komedije«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 21. januarja ob 15: »Neopravičena ura«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Profesor Klepec«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Začetek ob 20.

Sobota, 20. januarja: »Gorenjski slavček«. Gostuje Josip Gostič. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Nedelja, 21. januarja: Ob 15: »Pri belem konjčku«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: »Figarova svatba«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 2. januarja: zaprto.

Nedelja v drami. Popoldne ob 15 bodo igrali Bekefičjevo veseloigro »Neopravičena ura«, ki nudi občinstvu dva uri razvedrila in kratkočasa. Veseli prizori iz šolskega življenja in mladega zakona, so učinkovito zaigrani in najdejo vselej živahen odziv. — Zvečer bo repriza Ferdo Komarjeva komedije »Profesor Klepec«.

Mariborsko gledališče

Sobota, 20. januarja, ob 20: »Via Mala«. Znižane cene.

Nedelja, 21. januarja, ob 15: »Navihanka«. Nepreklicno zadnjič. Znižane cene. — Ob 20: »Vse za šalo«. Znižane cene.

»Navihanka« nepreklicno zadnjič! Ker mora mariborsko gledališče orkestrski material te zelo zabavne in nadvse simpatično sprejete operete prihodnji teden vrniti, se vrši njena — nepreklicno zadnja — uprizoritev v nedeljo 21. t. m. popoldne in ob znižanih cenah.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Prednazačnik. Narodno gledališče v Mariboru bo uprizorilo v petek, dne 9. februarja v celjskem mestnem gledališču J. Straussovo opereto »Cigan barons«. Predstava je za abonma. Neabonentni bodo dobili vstopnice v vrednosti 100 slovenskih knjižarni v Celju.

Nova poučna izpoved sovjetskega ujetnika

Tudi ta se ne želi vrniti v Rusijo, čeprav ima tam ženo in 3 otroke

Dokaj zanimivega vedo povedati sovjetski vojaki, ki jih Fini zajamejo na sovjetsko-finskih bojiščih. Za te ujetnike pa se morda še najbolj zanimajo tuji časnikarji, ki so jih večji svetovni časopisi poslali tja kot posebne poročevalce. V Rusijo je namreč težko priti in zato se je tudi zelo težko pravilno poučiti o razmerah, ki vladajo tam. Kaj dobro nadomestilo za to pa so izpovedi, ki jih dajejo ruski ujetniki na Finskem. V našem listu smo pred časom že prinesli eno ali dve takšni izjavi ujetih rdečih vojakov. Zelo poučna za sovjetske razmere pa je tudi naslednja, ki jo je dal ruski ujetnik finskiemu častniku:

»Koliko ste stari?« ga vpraša Finec.
»Trideset let.«
»Imate ženo in otroke?«
»Da, oženjen sem in imam tri otroke.«
»Kaj ste po poklicu?«
»Kmet v kolhozu.«
»Znate brati?«
»Da.«
Finski častnik je vzel z mize nek časopis in dejal ruskemu ujetniku, naj bere na glas. Čeprav je prej ujetnik precej samozavestno odgovoril, da zna brati, je bilo vendar njegovo branje dokaj obupno. Ko se je častnik prepričal o teh njegovih sposobnostih, ga je prekinil ter nadaljeval z vprašanji:

»Ali ste član komunistične stranke?«
»Ne,« je odvrnil Rus.
»Koliko pa mislite, da je v vaši vojski članov komunistične stranke?«
»Pa kaj je to prav za prav?«
Ko so mu to raztolmačili, je po krajšem premišljevanju odvrnil:
»Približno desetina je komunistov.«
»Ali veste, v kateri deželi se zdaj mudite?«
»Ne vem.«
»Verujete v Boga?«
»Ne. Vanj verujejo samo stari ljudje.«
»Kaj pa tedaj, če vas doleti kakšna hujša nesreča in ste v nevarnosti za življenje? Ali tedaj tudi ne bi verovali v Boga?«

»V takšnem primeru pač moram v nekaj verovati.«
»Ali ste v vojski zadovoljni?«
»Da.«
»Bi hoteli iti nazaj v Rusijo?«
»Ne!«
»Kako to? Ali mar ne bi radi videli spet svoje žene in otrok, ki ste jih same pustili doma?«
»Ne, samo mlajšo hčerko bi rad videl še enkrat.«
»Kako pa ste živeli doma, ali se vam je dobro godilo?«
»Slabo. To pa zato, ker imamo tam v Rusiji kolektivno gospodarstvo, in stranka vse vzame.«
»Imate lahko svojo živino?«
»Lahko, toda težava je v nečem drugem. Nimamo jo s čim rediti. Krme ni.«

»Kako pa je kaj z ljudsko prehrano? Ali dobite dovolj živil? Morda dobivate tudi surovo maslo?«
»Ne, toda za nas moške že še gre. Mi si že na kak način pomagamo, toda za otroke je bolj slabo, ne dosti boljše pa tudi za ženske.«

»Koliko pa je ljudi v enem takšnem kolektivnem posestvu?«
»Dvajset rodbin, kar je približno tisoč ljudi.«

»Koliko časa ste se borili pri vojaki?«
»Dva meseca.«
»Kdaj pa ste bili prvič pri vojaki?«
»Pred petimi leti in sem tedaj služil pet mesecev.«

»Ali veste, zakaj se zdaj Rusi vojskujejo s Finsko?«
»Zato, ker Rusi pravijo, da Finska ogroža Moskvo.«

»In vi to verjamete?«
»Ne verjamem.«
»Zakaj pa se potem Rusi vojskujejo proti Fincem?«

»Veste, to je pa druga reč. Vojaki morajo naprej, ne pomagajo nič. Vsak, kdor bi se poskušal količkaj upirati, lahko ve, kaj ga čaka. Ustrelili bi ga, kakor so že toliko drugih.«

To je torej nova izpoved sovjetskega vojaka, ki je padel v finske roke. Tudi on, kakor številni drugi, odločno pravi, da se ne bi rad vrnil nazaj v Rusijo. Čudne morajo res biti razmere tam, da noče nazaj niti mlad mož, čeprav ga tam gotovo težko pričakujejo otroci in žena. Toda ta se je že »naučil« sladkosti prelepega rdečega raja.

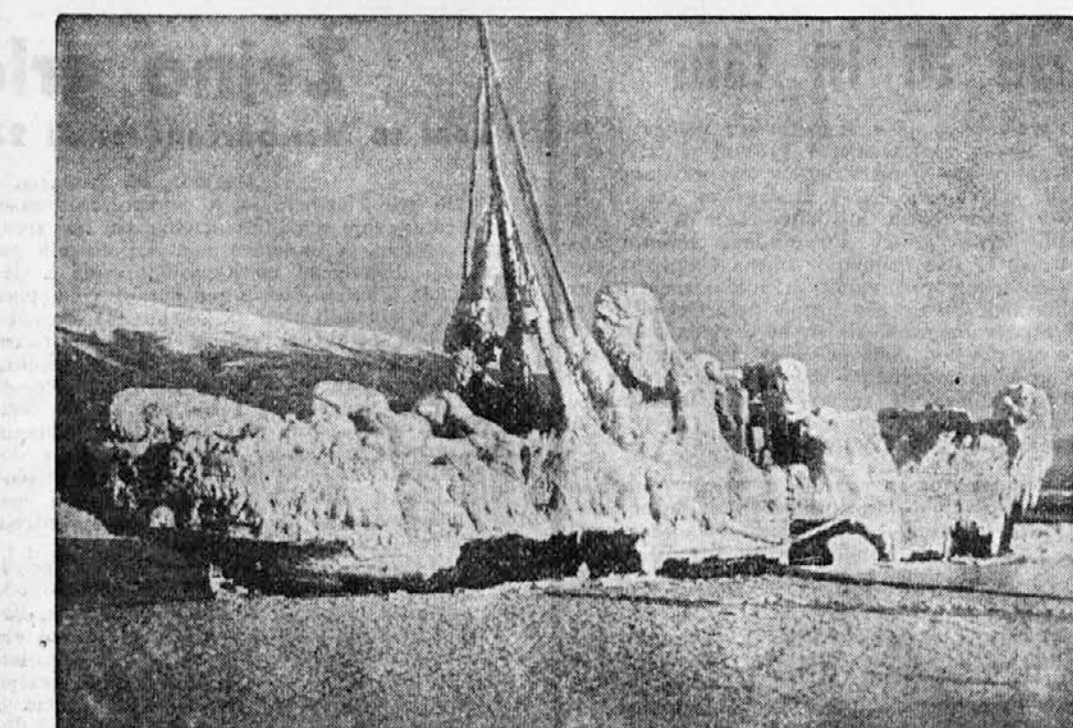
Nemčija vrta in stika po zemlji za rudami

V razmerah, v kakršnih se je gotovo ne manj kot druge države znašla tudi Nemčija, ni čudno, če skuša z vsemi sredstvi dobiti novih virov zemeljskega bogastva na lastnih tleh, ko je njen uvoz tako silno omejen, bodisi da zanj ni poti, ali pa denarja. Tako smo te dni med drugim brali, s kakšno vnetostjo se je vrgla na to, da bi poživila gospodarstvo v tistih poljskih krajih, ki so padle v meje rajha. Prizadeva se, da bi do kraja izrabila vse možnosti proizvodnje, ki je bila prej, kakor zatrjujejo Nemci, dokaj zanemarjena. Največjo pozornost so na Poljskem posvetili rudarstvu in proizvodnji sladkorja in soli. Nemški inženirji pa niso samo na Poljskem, pač pa tudi v tistih krajih, ki so že prej spadali pod Nemčijo, pridno na delu in stikajo neutrudljivo za novimi rudnimi plastmi in žilami. Tako tudi v Spodnji Šleziji. To se vidi z poročila, ki ga je izdala te dni Osrednja nemška uprava za raziskovanje tal. V tem poročilu namreč pravi, da je raziskovanje novih rudnih slojev v Spodnji Šleziji v dolini reke Kattbach rodilo znatnejše uspehe. Na podlagi vrtanja na nešteti krajih in po temeljiti kemični preiskavi več kosov nove rude, so neizpodbitno dokazali, da leži v tej pokrajini vsaj 2,5 do 3 m debela plast bakrove rude. Že po dosedanjih raziskovanjih so nemški rudarski strokovnjaki prepričani, da bodo v tem rudniku lahko dobili precej več bakra kot pa v Mannsfeldu. Sicer je baker v šleskih rudnikih manj čist kakor pa v Mannsfeldu, zato pa so šleske plasti mnogo širše in daljše, čeprav so debele samo 2,5 do 3 m.

Italija vedno pridneje gradi nove ladje

Ni da bi govorili, koliko denarja žrtvujejo razne države v vojne namene, pa bodisi, da grade ladje, letala, izdelujejo vse mogoče sodobno orožje in strelivo, ali pa da se pripravljajo samo za ta primer, če bi jih kdo nameraval napasti. Tiste države, ki so življenjsko vezane na morje, so svojo skrb posvetile v veliki meri izpopolnitvi svoje mornarice, vojne in trgovske. Med temi prav gotovo ni na zadnjem mestu Italija. Nekaj številnih najzadostuje v dokaz temu.

Vsa zadnja leta je Italija mnogo žrtvovala za gradnjo ladij. Leta 1934 je n. pr. zgradila 80 ladij, ki so imele skupno nosilnost 27.363 ton. Štiri leta pozneje se je gradnja ladij več kot podvojila. Tako je zgradila 1938 leta 162 ladij s celotno nosilnostjo 106.243 ton. V prvih



Letošnji siloviti mrz tudi mornarjem ni prizanesel. Na sliki vidimo ladjo, ki je bila na poti po severnih morjih, pa jo je zima oblekla z ledom do vrha jamborov.

Naravni pojav, ki je osupnil prebivalstvo Bologne:

Prah z neba je ugasnil elektriko

V okolici Bologne se je zadnje dni pripetil čuden naravni pojav. Z neba je padal droben prah, ki je pretrgal električni tok visoke napetosti na 6 do 7 vodov, tako, da je bilo mesto popolnoma brez električnega toka. Več velikih tovarn je moralo ustaviti delo. Električni vlaki med Florenco in Ancono so imeli velike zamude. Razen tega so višji okraj Bologne ostali zaradi pomanjkanja električnega toka tudi brez vode. Mislijo, da je veter zanesel ta prah po viharju, ki je pretekli teden divjal v Trstu in na spodnjem Jadranu. Drobn delci prahu in soli so se namreč vsedli na izolatorje električnih vodov visoke napetosti in je tako tok švignil v zemljo. Zdar morejo cele armade delavstva čistiti izolatorje na električnih vodih.

Zares, nenavaden, čuden dogodek. Nehote nas spominja na nekaj podobnega in še dokaj bolj čudnega, kar se doživeli v Ameriki leta 1897. Tedaj je tudi tam nenadno zakril nebo čuden gost prah, tako, da je sonce zatemnelo in se je zdelo, kakor da bo kar sredi dneva nastopila noč. Kmalu so učenjaki ugotovili, da je ta prah ognjeniškega izvora. Toda, odkod? Saj vendar tam daleč proč ni nobenega ognjenika, ki bi bil zadnje čase buhal. Končno pa so učenjaki začela ugotoviti še to, da je prah, ki je zatemnil sonce, že petnajst let taval

Kako je zdaj s krakovskimi zvonovi? Ali še pojo, ali so postali topovi?

Gotovo se niste pozabili, kako so med svetovno vojno razen drugih, za uspešno vojskovanje potrebnih stvari, pobirali tudi zvonove in jih metali iz zvonikov. Kadar je stvar že tako daleč, potem se vojskovojača se država bori že z zadnjimi močmi. Avstriji tudi zvonovi niso nič pomagali, kakor se je izkazalo.

Te dni pa je londonski radio sporočil svetu tudi to novico, in sicer v poljskem, da so Nemci vse zvonove katedrale v Krakovu, med njimi tudi sloviti Sigismundov zvon, pretopili v topove. Na pristojnem mestu v Berlinu so takoj nato sporočili, da prav nič ni res, kar je razglasila zlobna londonska radijska postaja, pač pa da zvonovi v krakovski katedrali še vedno vise v zvonikih kot prej in da se jih ni nihče dotaknil. Komu naj torej verjamemo? Tistemu, ki pravi »da«, ali pa onemu, ki trdi »ne«. Najbolje bi bilo, če bi

šli sami poslušat v Krakov, ali se zvonovi tamkajšnje katedrale še kdaj oglašajo. Šestih mesecev lanskega leta je zgradila 47 ladij s skupno nosilnostjo 60.373 ton, v drugem polletju pa je bilo v delu še 82 novih ladij s skupno nosilnostjo 153.000 ton.

Iz teh števil se vidi še nekaj drugega. To namreč, da Italija v zadnjem času gradi dosti večje ladje, kakor pa jih je na primer še pred petimi leti.

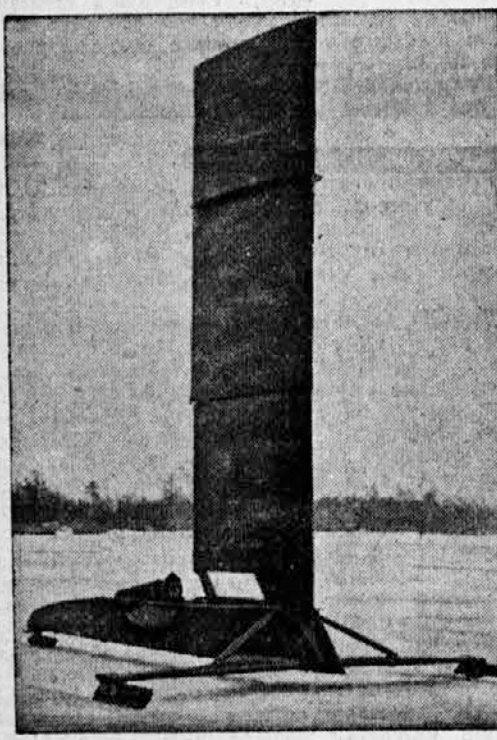
po svetu, in sicer od leta 1882, ko je izbruhnil silovit ognjenik Krakatau ob Sundskem prelivu v Malajskem otočju, ter poglaval ves ognjenik v zrak. Nekaj podobnega je sedanjí pojav v Bologni le, ne? Sicer prah, ki je padal v Bologno, najbrž ni ognjeniškega izvora, pač pa mislijo, — kakor smo zgoraj omenili — da izhaja še od tistega viharja, ki je pretekli teden divjal v tržaški pokrajini.

Na tisoče veleumov ima Anglija

V angleški zgornji zbornici, ali zbornici lordov, so te dni na seji vprašali ministra za narodno obrambo lorda Chatfielda, če mu je kaj znano, kako je prav za prav v Angliji z novimi vojnimi izumi. Ali jih je kaj, ali nič. Chatfield je odvrnil, da so učenjaki Velike Britanije pridno na delu, da bi od njihovih novih izumov imela njihova domovina čimveč. Teh izrednih znanstvenih talentov — je dejal lord Chatfield — v Angliji ni na stotine, pač pa na tisoče. Številni med njimi so učenjaki prve vrste. Minister je dalje dejal, da ne more izdajati tajnosti, kaj delajo zdaj ti angleški veleumi. Pove lahko le to, da do zdaj na tem polju v vojni še ni bilo nobenega posebnega presenečenja od nasprotne strani. Če pa bi sovražnik le kaj novega izumil, pa je javnost lahko prepričana, da bodo angleški učenjaki kaj hitro našli učinkovito protisredstvo. Tudi v tem oziru sta se Anglija in Francija popolnoma sporazumeli, da bosta v enaki meri izumili sadove novih izumov, pa naj bodo francoski ali pa angleški.

Program radio Ljubljana

Sobota, 20. jan.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 13.10 Poročila — 17 Otroška ura: a) Pravilice (Sonja Severjavanja); b) Stridek Matijek kramlja in prepeva — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delovno igrar Radijski orkester — 18.40 Leca in geopolitična struktura sloven ozemlja (dr. V. Bohinec) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Predavanje in inspekcije narod obrambe — 19.40 Objave — 20 O zunanji politiki (dr. Al. Kuhač) — 20.30 Muzikanta Bog ne zapusti. Pisan večer, Besedilo pripravil Vlad. Golob, izvajajo člani rad. igral. družine — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igrar Radijski orkester.
Nedelja, 21. jan.: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Kmečki trije — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerk. glasbe iz trnovske cerkve — 9.45 Verski govor (ravnan. Jože Jagodic) — 10 Komorni zvoči (plošče) — 10.30 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 12 Pisanu polje (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Ruski sekstet in duet harmonik (brata Goloba) — 17 Kmet. ura: Zlatiranje bolezni in škodljivcev na trti (Vlad. Kuret) — 17.30 Pesniški zbor »Zora« s Slov. Javornika, vmes igra na havajsko kitaro ob spremljavi kitare St. Gerdeja in Marija Grebenškova — 18.30 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: O' buletnici Muzeja, društva za Slovenijo (dr. B. Ložar, Lj.) — 19.40 Objave — 20 Koncert Radijskega orkestra — 21.10 Vitolinski koncert prof. Jana Slaisa, pri klavirju Ruža Slais — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Lahkih nog naokrog (plošče).



Iakale »drsalke na jadra« se je pojavila na nekem jezeru blizu Berlina. »Drsalke« ima namesto jader iz blaga — jadra iz lesa.

DVE BEATRICI

Tolmač je takoj prevzel vprašanje in nato don Rodrigov odgovor, ki se je glasil:
»Ne, nisem. Poglavar nebeških sinov mora paziti na svoje ljudi in na svoje velike čolne, katerim neugoden veter ne dovoli, da bi se približali tvoji prestolnici. Zato pošlji mene, kot odposlanca, da te v njegovem imenu pozdravim in da ti v znak prijateljstva izročim njegove darove.«
»Bodite torej dobrodošli,« je dejal poglavar. »Pozdravljam vas, kot svoje prijatelje in prijatelje mojega naroda.«

VII. poglavje.

Ko sta se poglavar in don Rodrigo s pomočjo tolmača nekoliko porazgovorila in se je množica medtem nagledala tujcev, je Guakanagari stopil pred svoje ljudi in jim nekaj govoril. Vsi so mu navdušeno pritrdjevali in ploskali z rokami.
Tako je stopilo iz gneče nekaj ljudi, ki so se polastili tujcev in jih hoteli odvesti vsakega na drugo stran.
»Kaj naj to pomeni?« je vprašal Damian tolmača.
Ta mu je odgovoril:
»Nebeški sinovi morajo jesti in se odpočiti. Poglavar je vele svojim svetovalcem, naj jih odvedejo v svoje hiše.«
»Ne bomo torej gostje v kraljevi hiši? Toliko bolje. Obilo sreče, prijatelji. Pozdravljen, predragi Kozma.«
Po teh besedah so domačini odvedli Damjana Kozma je druga skupina odpeljala na drug konec vasi.
Hiša, proti kateri so vodili Damjana, je bila prav blizu poglavarje in prav tako velika kot ta. Stene so bile pokrite z zelenjem in cvetjem, vhod pa je bil okrašen z raznimi živobarvnimi risbami. Nad vrati je bila pritrdjena lobanja neke zveri, katero so obdajale puščice in drugo primitivno orožje.
»Ta okrasek najbrže znači, da je moj gostitelj vojni svetovalec,« si je dejal Damian. »Brez dvoma je važna osebnost.«

57 Ko se je Damian s spremljevalci približal vratom, mu je prišla naproti vsa družina in ga pozdravila. Damian se je priklonil gospodinji, ki ga je prijazno vabila v hišo, kjer je že bilo pripravljeno kosilo.

Vsedli so se okrog mize in veselo kramljajoč začeli razpravljati iz skled. Damian seveda ni razumel njihovih pogovorov, ker je znal komaj par besed njihove govorice. Tudi jedel je zelo malo; a ne zato, ker mu jedi niso bile všeč, pač pa zato, ker je poleg njega sedela lepa deklica, ki je v svojo lepoto kar očarala. Ničesar ni slišal, ničesar ni videl, občudoval je le njeno rožnato polt, njene črne kodre, njene krasne modre oči.

Kako rad bi se pogovarjal z njo, pa njegovih besed ni razumel; le smehljala se je neprestano. Po dolgem prizadevanju se mu je posrečilo izvedeti, da je imenitna Abarina.

Po končani pojedini ga je deklica odvedla na vrt in mu ga razkazovala. S pomočjo kretanj sta se vedno lažje sporazumela; a on ni videl njenih cvetic, gledal je le njo, najlepšo cvetko z otoka Haiti.

Le prekmalu je bilo njegove blaženosti konec. Kozma ga je prišel klicat, češ, da je že čas, da se vrnejo k admiralu, poročat o uspehih.

Kolumb je bil zelo vesel sporočila, ki mu ga je prinesel don Rodrigo. S pomočjo tolmača je izvedel, da je na tem otoku ona znamenita gora Cibao, o kateri so pripovedovali domačini z vseh otokov, kjer naj bi bilo zlata v izobilju.

Ker je naslednjega dne začel pihati ugoden veter, je admiral sklenil, da se približa Guakanagarijevi naselbini in se zahvali poglavarju za ploščice zlata, ki mu jih je poslal po don Rodrigu.

Nihče ni bil te odločitve tako vesel, kot Damian, ki se nikakor ni mogel potolažiti, ker je moral tako nenadoma zapustiti prelepo deklico, ki si je popolnoma osvojila njegovo srce.

Ladij sta le počasi pluli proti vzhodu, ker je veter sicer pihal v zaželjeno smer, a bil zelo šibek. Admiral je bil skoraj do polnoči na krovu; ko pa je videl, da je morje izredno mirno in da ni nobene nevarnosti, se je podal h počitku. Prej pa je še naročil krmarju, naj skrbno pazi, da se ne pripeti kakšna nezgoda.

»Le pojdit brez skrbi počivajte,« mu je dejal krmar. »Morje je tako mirno in oddaljeni smo od obale toliko, da se nam ni treba bati ničesar. Sicer pa, saj dobro vem, kaj je moja dolžnost.«

Admiral je šel v svojo kabino, krmar pa je ostal pri krmilu. A kmalu je tudi on postal zaspan.

»Če je admiral odšel h počitku, zakaj bi si tudi jaz ne privoščil

nekoliko spanja?« si je mislil in brnil v kup cunj, ki je ležal v njegovi bližini.

Kup se je zganil in skočil pokoncu.
»Kaj želite, gospod?« je z zaspanim glasom vprašal deček, kate-rega je krmar na tako malo nežen način prebudil iz sladkega sna.

»Ostani nekoliko časa pri krmilu, da se jaz vsaj malo naspim. Pazi, da ti krmilo ne uide iz rok in da se ladja ne obrne v drugo smer; si razumel?«

Krmar se je zavil v odejo in se vlegel v kot, kjer je prej spal deček. A ležišče ni bilo bogve kako ugodno, zato je vstal in odšel v posteljo.

Krmar je s tem dejanjem naredil hud prestop. Admiral je strogo prepovedal, da bi kdo prepustil drugim nalogo, ki je bila poverjena njemu. Toliko bolj strogo pa je prepovedal, da bi kdo zaupal takšno nalogo neizkušenim in slabotnim dečkom, ki so bili na ladji le zato, da so pomagali pri lažjih delih.

Ko so mornarji, ki so bili na straži videli, da je za admiralom tudi krmar odšel h počitku, so si mislili, da je vsaka pazljivost brez potrebna, saj se ni moglo nič zgoditi. Drug za drugim so povesili glavo in kmalu je vse spalo na ladji razen dečka, ki je z odprtimi očmi sanjal ob krmilu. Misli je na svoje tovariše, ki so ostali doma, na starše, na brate in sestre.

Trdno je držal za krmilo in bil prepričan, da plove ladja vedno v isto smer; ni pa vedel, da jo tok žene vedno bliže k obali.

Nemalo se mu je zazdelo, da sliši ob svoji levici zamolklo hru-menje, ki je postajalo vedno močnejše, dokler se ni spremenilo v bučanje. Videl je, da se nedaleč od ladje morje peni.

»Moj Bog! Ceril!« je zakričal v grozi. V istem hipu je začutil, da se je krmilo obrnilo.

»Na pomoč! Na pomoč!« je zakričal na vse grlo.

Mornarji so se komaj zbudili, ko je že prihitel admiral na krov.

»Kako? Ti tukaj otrok?« je vzkliznil, ko je zagledal dečka pri krmilu.

»Kje je krmar? Kaj se mu je zgodilo?«

»Gospod admiral...« je preplašeno jecjal deček. »Krmar je šel spat... Jaz tukaj... ni moja krivda...«

Kolumb ga ni več poslušal. Pogledal je na levo in videl, da se morje peni. Slišal je bučanje valov in vedel, da je ladja v nevarnosti. Ni čel izgubljati časa. Poskusiti je bilo treba vse, da se ladja reši. Mornarji, ki jih je zbudilo dečkovo vpitje, so vsi preplašeni pri-tekli na krov.